

Verslag van de voorzitter van de ICBR

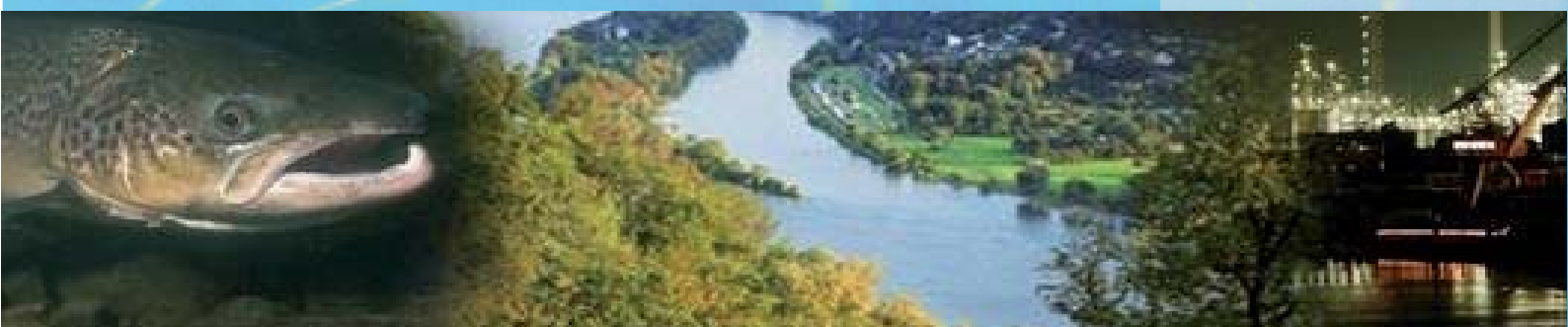
2011 - 2012

Internationale
Kommission zum
Schutz des Rheins

Commission
Internationale
pour la Protection
du Rhin

Internationale
Commissie ter
Bescherming
van de Rijn

Rapport Nr. 201

Colofon

Uitgegeven door de

Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn (ICBR)

Kaiserin-Augusta-Anlagen 15, 56068 Koblenz, Duitsland

Postbus 20 02 53, 56002 Koblenz, Duitsland

Telefoon: +49-(0)261-94252-0, fax +49-(0)261-94252-52

E-mail: sekretariat@iksr.de

www.iksr.org

ISBN 3-941994-28-X978-3-941994-28-7

© IKSР-CIPR-ICBR 2012

Verslag van de voorzitter van de ICBR 2011 – 2012

Balans van de actuele toestand van de Rijn en zijn stroomgebied – gecombineerd voortgangsrapport in 2012/2013

De Strategiegroep heeft besloten om in een voor begin 2013 te schrijven rapport de balans op te maken van de uitgevoerde maatregelen ter verbetering van de toestand van de Rijn en zijn stroomgebied en de vooruitgang die hierdoor is geboekt.

Met dit rapport, dat zal worden gepubliceerd naar aanleiding van de geplande Rijnministersconferentie, moet het publiek op de hoogte worden gebracht van de gemaakte vorderingen. Zo worden de belangrijkste resultaten en trends die zijn vastgesteld in het onderzoek naar de chemische en biologische waterkwaliteit weergegeven in gemakkelijk te begrijpen figuren en/of tabellen, zodat het effect van alle saneringsmaatregelen die inmiddels aan de Rijn en in zijn stroomgebied zijn uitgevoerd duidelijk wordt. Ook wordt de vooruitgang op het gebied van overstromingspreventie beschreven en worden ondertussen vergaarde inzichten in de effecten van de klimaatverandering op het waterbeheer behandeld. De balans wordt opgemaakt onder leiding van de kleine Strategiegroep (SG-K).

Voortzetting van de gecoördineerde implementatie van de KRW: actualisering van de KRW-inventarisatie

De Strategiegroep van de ICBR heeft tevens de koers uitgezet en de werkomvang bepaald voor de voor eind 2013 te actualiseren KRW-inventarisatie. Op basis van de inhoudsopgave van de vorige inventarisatie is beschreven wat er in principe moet worden geactualiseerd. Er is vastgesteld welke werkgroep voor wanneer welke opdracht moet uitvoeren en welke kaarten er moeten worden bijgewerkt. Ook bij de actualisering van de inventarisatie is de leiding in handen van de kleine Strategiegroep (SG-K).

Gecoördineerde implementatie van de Richtlijn over overstromingsrisico's (ROR) in het internationaal Rijndistrict

De eerste stap in de inhoudelijke implementatie van de ROR, te weten de vaststelling van de gebieden met een potentieel significant overstromingsrisico in het internationaal Rijndistrict, is eind 2011 voorlopig voltooid na de gecoördineerde totstandbrenging van een ICBR-rapport met twee overzichtskaarten dat medio januari 2012 is gepubliceerd op de website van de ICBR (www.iksr.org). De nog ontbrekende informatie in dit rapport zal waarschijnlijk eind oktober 2012 beschikbaar komen.

De volgende stappen in de implementatie van de ROR betreffen de ontwikkeling van overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten voor alle eerder vastgestelde gebieden met een overstromingsrisico in het internationaal Rijndistrict (deel A-waternet met stroomgebieden > 2.500 km²). In dit kader wordt ook de in 2002 op een schaal van 1:100.000 gepubliceerde ICBR-Rijnatlas voor de hoofdstroom van de Rijn geactualiseerd en uitgebreid met de Alpenrijn, het Bodensee, het IJsselmeer en de kustzone. Op die manier wordt een **uniforme weergave van het overstromingsgevaar en het overstromingsrisico aan de gehele hoofdstroom van de Rijn** mogelijk.

Ook is er al een tamelijk ver ontwikkeld ontwerp van het overstromingsrisicobeheerplan conform ROR beschikbaar. Dit ontwerp moet voor eind 2014 worden afgerond, gepubliceerd en zodoende onderworpen aan een publieke inspraakronde. Met behulp van het nog af te werken, gecoördineerde beheerplan moeten negatieve gevolgen van

overstromingen voor de gezondheid van de mens, het milieu, het cultureel erfgoed en de economische bedrijvigheid in de toekomst worden gereduceerd.

Vorbereiding van de Rijnministersconferentie in 2013

In het vierde kwartaal van 2013 zal er op uitnodiging van de Zwitserse delegatie een Rijnministersconferentie plaatsvinden in Zwitserland, enerzijds om de balans op te maken van de huidige toestand van de Rijn en zijn stroomgebied en anderzijds om de bakens voor de toekomstige activiteiten in het waterbeheer en de aan te pakken problemen in het Rijnstroomgebied te zetten. Verder zullen er eerste principebesluiten moeten worden genomen over de totstandbrenging van het tweede stroomgebiedbeheerplan conform KRW en het eerste overstromingsrisicobeheerplan conform ROR.

Strategie inzake microverontreinigingen

Het resultaat van de werkzaamheden voor het eerste deel van de strategie inzake microverontreinigingen (stedelijk en industrieel afvalwater) staat sinds juli 2010 op de website van de ICBR. De kernelementen van deze strategie zijn (i) een doelstelling, (ii) een reeks definities, (iii) een probleemanalyse die is uitgevoerd voor een aantal geselecteerde stofgroepen en op basis waarvan (iv) mogelijke maatregelen zijn bepaald, waarna in het kader van een integrale toetsing voor alle stofgroepen (v) een strategie voor de uitvoering van maatregelen kan worden uitgewerkt.

Voor vijf stofgroepen (humane geneesmiddelen, biociden en corrosiewerende middelen, oestrogenen, röntgencontrastmiddelen en geurstoffen) is er inmiddels een evaluatierapport gepubliceerd op de website van de ICBR. Het evaluatierapport voor complexvormers is onlangs afgerond en zal binnenkort worden gepubliceerd.

Beklemtoond moet worden dat de ICBR-activiteiten rond microverontreinigingen op veel belangstelling kunnen rekenen in de EU. Dit heeft ervoor gezorgd dat de afgeronde ICBR-producten de werkzaamheden op EU-niveau meermaals konden verrijken.

Een andere mijlpaal is het synthesesrapport over de "Integrale beoordeling van microverontreinigingen en maatregelen ter reductie van emissies uit stedelijk en industrieel afvalwater", dat weldra zal worden gepubliceerd.

Verontreiniging van vissen met schadelijke stoffen

Een omvangrijk rapport over de "Verontreiniging van vissen met schadelijke stoffen in het Rijnstroomgebied – lopende en afgeronde onderzoeken in de Rijnsoeverstaten" is eind 2011 in het Nederlands, Duits, Frans en Engels gepubliceerd op de website van de ICBR. Het rapport bevat een groot aantal resultaten van onderzoek naar de verontreiniging van de visfauna in de Rijn met dioxineachtige PCB's en andere schadelijke stoffen uit alle staten in het Rijnstroomgebied. De afzonderlijke resultaten zijn weliswaar niet direct met elkaar vergelijkbaar, maar het rapport maakt toch duidelijk dat de belasting van vissen met dioxineachtige PCB's een probleem vormt. Hoe er in de toekomst moet worden omgegaan met deze problematiek wordt verder besproken.

Aspecten van de klimaatverandering in het Rijnstroomgebied

De "Studie naar scenario's voor het afvoerregime van de Rijn", waartoe opdracht is gegeven tijdens de vorige Rijnministersconferentie, is medio 2011 in vier talen gepubliceerd op de website van de ICBR. In deze studie zijn de mondiale klimaatmodellen en bijbehorende waterhuishoudkundige modellen voor het eerst voor een groot stroomgebied aan elkaar gekoppeld om resultaten te verkrijgen voor bepaalde meetpunten.

Daardoor kunnen de potentiële effecten van de klimaatverandering op de waterhuishouding (bijv. bij hoog- en bij laagwater) nu beter worden ingeschat. De ICBR gebruikt de resultaten als uitgangspunt voor de ontwikkeling van internationaal afgestemde adaptatiestrategieën.

Vergelijkbare kennis over de toekomstige evolutie van de temperatuur van het Rijnwater wordt nog verwerkt.

De drie ICBR-werkgroepen Hoogwater, Ecologie en Stoffen houden zich momenteel bezig met de inschatting van de effecten van de verwachte veranderingen in het afvoerregime op bijvoorbeeld de hoog- en laagwaterproblematiek en de ecologie van de Rijn.

Op 30 en 31 januari 2013 zal er in Bonn (Duits ministerie van Milieu, BMU) een **workshop** worden gehouden over de "**effecten van de klimaatverandering op het Rijnstroomgebied**". Op deze workshop zal de dan bereikte stand van de internationale en nationale kennis over de klimaatverandering in het Rijnstroomgebied worden gebundeld en voorgesteld. Verder zal er een interdisciplinaire discussie worden gevoerd over de inzichten die de werkgroepen S, B en H hebben vergaard. Met de workshop wordt getracht de te selecteren adaptatiestrategieën of eventueel al voorstellen voor eerste adaptatiemaatregelen adequaat voor te bereiden. Werkzaamheden rond dit onderwerp in andere stroomgebieden, zoals de Donau, de Maas, de Elbe, enz., zullen de discussies verbreden.

Verdere activiteiten

De Haringvlietsluizen op een kier

In verband met de Haringvlietproblematiek heeft de Nederlandse delegatie tijdens de PLEN-CC11 meegedeeld dat er toch uitvoering wordt gegeven aan het Besluit beheer Haringvlietsluizen, een cruciale schakel in het welslagen van het Masterplan trekvissen Rijn op lange termijn, aangezien "de Kier" vanaf eind 2014 / begin 2015 een belangrijke extra toegangspoort zal zijn voor zalmen die het Rijnstroomgebied willen intrekken. Dit besluit is op 29 juni 2011 bevestigd door het Nederlandse Parlement. Alle delegaties hebben de Nederlandse delegatie nadrukkelijk bedankt voor deze zeer belangrijke beslissing voor het gehele stroomgebied van de Rijn die de voortgang van het Masterplan trekvissen Rijn positief zal beïnvloeden.

Lozingen van MTBE/ETBE op de Rijn

Tijdens de PLEN-CC11 in Vaduz is ook gezegd dat de delegaties van de ICBR en de CCR c.q. het CDNI-verdrag (Verdrag inzake de verzameling, afgifte en inname van afval in de Rijn- en binnenvaart) samen hebben vastgesteld dat lozingen van MTBE/ETBE voornamelijk uit de scheepvaart komen en dat het "Scheepsafvalstoffenverdrag" (CDNI), dat op 1 november 2009 in werking is getreden, als internationaal geldend juridisch instrument ter voorkoming van dergelijke illegale lozingen uit de scheepvaart volstaat om het probleem op te lossen.

Vervolgactiviteiten door alle betrokken delegaties hebben het aantal meldingen van MTBE/ETBE-lozingen in het rapportagejaar 2011-2012 intussen duidelijk doen dalen.

Samenwerking met de vertegenwoordigers van ngo's met waarnemersstatus

De contacten met waarnemers in de ICBR zijn voor het waterbeleid in het Rijnstroomgebied van fundamenteel belang. Dat is dit rapportagejaar opnieuw duidelijk geworden in de actieve deelname van de ngo's aan de activiteiten van de werk- en expertgroepen. In dit verband moet ook de levendige en druk bezochte informatie-uitwisseling met de ngo's op 13 juni 2012 in Koblenz worden genoemd.

Tijdens deze informatie-uitwisseling is gebleken hoeveel technisch onderlegde belangengroepen er actief zijn in het gehele Rijnstroomgebied (d.w.z. van de bron in de Alpen tot de monding in Nederland, maar ook in de staten die via zijrivieren, zoals de Moezel, zijn verbonden met de Rijn) en ons doel om de bescherming van het water in het Rijnstroomgebied vooruit te helpen met veel inzet ondersteunen.

Bijlage

In de bijlage bij dit verslag wordt een overzicht gegeven van de activiteiten van het secretariaat die de dagelijkse bezigheden in verband met de organisatie van vergaderingen en de coördinatie en evaluatie van de ICBR-werkzaamheden overstijgen en kunnen worden gerekend tot publieksvoorlichting.

De lijst bevat presentaties die medewerkers van het secretariaat hebben gehouden voor allerlei groepen uit de hele wereld die het secretariaat hebben bezocht, lezingen tijdens congressen en colloquia en de deelname aan andere bijeenkomsten.

Nieuwe publicaties (juli 2011 – juli 2012)

ICBR-rapporten (www.iksr.org)

- (1) Verslag van de voorzitter van de ICBR 2011-2012– ICBR-rapport 201 – www.iksr.org – Rapporten
- (2) Uitvoering van het APH in de periode 1995-2010 – ICBR-rapport 200 – www.iksr.org – Rapporten
- (3) Evaluatie van de effectiviteit van maatregelen ter verlaging van de hoogwaterstanden in de Rijn: uitvoering van het APH in de periode 1995-2010 inclusief doorkijk naar 2020 en 2020+ – ICBR-rapport 199 – www.iksr.org – Rapporten
- (4) Rapport over laagwaterperioden in 2011 – ICBR-rapport 198 – www.iksr.org – Rapporten
- (5) Waarschuwings- en Alarmplan Rijn – compilatie van de WAP-meldingen uit 2011 – ICBR-rapport 197 – www.iksr.org - Rapporten
- (6) Evaluatierapport complexvormers – ICBR-rapport 196 – www.iksr.org – Rapporten
- (7) Verontreiniging van vissen met schadelijke stoffen in het Rijnstroomgebied – lopende en afgeronde onderzoeken in de Rijnsoeverstaten – ICBR-rapport 195 – www.iksr.org – Rapporten
- (8) Evaluatierapport geurstoffen – ICBR-rapport 194 – www.iksr.org - Rapporten
- (9) Vergelijking van de werkelijke met de gewenste toestand van de Rijn 1990-2008 – ICBR-rapport 193 – www.iksr.org – Rapporten
- (10) Verslag van de voorzitter van de ICBR over 2010-2011 – ICBR-rapport 192 – www.iksr.org – Rapporten

- (11) Waarschuwings- en Alarmplan Rijn – compilatie van de WAP-meldingen uit 2010 – ICBR-rapport 191 – www.iksr.org - Rapporten
- (12) Voortgang in de uitvoering van het Masterplan trekvissen Rijn in de Rijnsoeverstaten in 2010 – ICBR-rapport 190 – www.iksr.org – Rapporten
- (13) Rijnstoffenlijst 2011 – ICBR-rapport 189 – www.iksr.org – Rapporten
- (14) Studie naar scenario's voor het afvoerregime van de Rijn – stand: april 2011 – ICBR-rapport 188 – www.iksr.org – Rapporten
- (15) Evaluatierapport röntgencontrastmiddelen – ICBR-rapport 187 – www.iksr.org – Rapporten

BIJLAGE

Bijeenkomsten in het ICBR-secretariaat en bijeenkomsten waar het secretariaat aan heeft deelgenomen

Bezoekersgroepen in het ICBR-secretariaat

12-07-11	Thailand
29-08-11	Stagiaires van de Duitse Water- en Scheepvaartdirectie
14-09-11	Studenten uit Chili en Spanje van de Hogeschool Keulen
22-09-11	Internationale studenten van de Universiteit Delft
04-10-11	Studenten van de Universiteit Delft
06-11-11	Secretaris van de ambassade van Zuid-Korea
13-10-11	China
19-10-11	Mekong River Commission
26-10-11	China
26-10-11	Oekraïne – State Hydro Meteorological Service
26-10-11	Zuid-Korea
27-10-11	China
17-11-11	China
24-11-11	China
13-12-11	China
01-03-12	Commissie van het Tsjaadmeer
16-04-12	Ambtenaren van de Duitse Water- en Scheepvaartdirectie
23-04-12	Centraal-Azië
24-05-12	UNESCO-studenten, IHE Delft
12-06-12	Architectuurstudenten, Cornell University
29-06-12	Bangladesh/India/Nepal

Bijeenkomsten waar medewerkers van het secretariaat of de voorzitter van de ICBR aan hebben deelgenomen/een presentatie hebben gehouden

21-09-11	Workshop over water en biodiversiteit van de Franse Hogeschool voor waterbouwkunde en milieu, Straatsburg
08-11-11	VN-ECE, 25 jaar Sandoz, Bonn
12-11-11	Seminar over “Adaptation to climate change”, Almaty, Kazachstan
16-11-11	Hochwassernotgemeinschaft, Keulen
03-02-12	Stroomgebiedgemeenschap Weser, strategie microverontreinigingen, Minden
28-02-12	International high level meeting on river basin management planning, Ankara
29-03-12	Workshop over klimaat van de Internationale Commissie ter Bescherming van de Donau, München

- 17-04-12 EC-WG F en workshop Stakeholder Involvement ROR, Boekarest
- 21-06-12 Technisch symposium over microverontreinigingen, Düsseldorf

Bijeenkomsten waar medewerkers van het secretariaat aan hebben deelgenomen

- 02-09-11 Oprichting van de stichting "Living Rivers", Eltville
- 20-09-11 FLOW-MS-bijeenkomst, Internationale Commissies ter Bescherming van de Moezel en de Saar, Trier
- 05-10-11 Vergadering over PCB's in vissen bij de Internationale Commissies ter Bescherming van de Moezel en de Saar, Trier
- 11-10-11 Beurs Acqua Alta 2011, gemeenschappelijke stand met het Hochwasser-Kompetenz-Centrum en de Hochwassernotgemeinschaft, Hamburg
- 25-10-11 Tweede KLIWAS-statusconferentie, Berlijn
- 09-11-11 Workshop over hoogwater en duurzame ontwikkeling, Straatsburg
- 09-11-11 Vernissage voor het zalmboek, Bazel
- 23-11-11 VN-ECE Core Group Climate Change, Genève
- 25-11-11 PILLS-symposium over geneesmiddelen in het water, Gelsenkirchen
- 02-12-11 Plenaire vergadering van de Internationale Maascommissie, Hasselt
- 13-12-11 Vijftigste Plenaire vergadering van de Internationale Commissies ter Bescherming van de Moezel en de Saar, Mondorf-les-Bains
- 13-12-11 WWF – leven met hoogwater, Parijs
- 02-02-12 Comité voor de vernieuwing van de vergunning van de wkc in Kembs – eerste bijeenkomst, Kembs
- 07-02-12 CDNI-werkgroep G, Straatsburg
- 16-03-12 Jaarlijkse algemene verzameling van de beroepsvissers op de Rijn, Troisdorf
- 17-04-12 Wetenschappelijke bijeenkomst over waterecologie in het stroomgebied van de Alpenrijn en het Bodensee, Hohenems/Vorarlberg
- 20-04-12 Sea Life, tentoonstelling over trekvis, Königswinter
- 03-05-12 Vergadering over PCB's in vissen bij de Internationale Commissies ter Bescherming van de Moezel en de Saar, Trier
- 23-05-12 Workshop over vispasseerbaarheid, Roermond
- 08-06-12 Slotmanifestatie CCHydro, Bern
- 12/13-06-12 CIS-workshop over hydromorfologie en de KRW, Brussel
- 14/15-06-12 Plenaire vergadering van de Centrale Commissie voor de Rijnvaart, Straatsburg